

Drie jaar broedvogels inventariseren op de Hapertse Heide.

BEN JACOBS

Op verzoek van Staatsbosbeheer is de VWG de Kempen in 1996 begonnen met een inventarisatie van de broedvogels van de Hapertse Heide, die in totaal vijf jaar loopt. Dit verslag geeft een tussenbalans na drie jaar.

Gebied

Het gebied grenst aan de Cartierheide en is gelegen tussen Hapert en Postel (B). Het totale onderzochte gebied is 100 hectare groot waarvan 70 hectare heide en 30 hectare bos. Het wordt doorsneden door een kleine beek, het Dalems Stroompje. Naast de heide zijn ook de randen van de aangrenzende bossen en het nabijgelegen Laarven meegenomen. Dit omdat in deze randzones een omvormingbeheer wordt gevoerd, gericht op het creëren van overgangszones van bos naar heide. In het grootste deel vindt seizoenbegrazing plaats door runderen.

Werkwijze

Per seizoen werden 10 rondes gelopen van begin maart tot eind juni. De hoofdroute is weergegeven in bijgaand kaartje van het gebied en werd de ene keer linksom en dan weer rechtsom afgelegd. De gemiddelde duur van een ronde was 2,5 uur en begon doorgaans 'n half uur voor zonsopkomst. Er zijn ieder jaar twee avondbezoeken gebracht vooral ter wille van de Nachtzwaluw. Voor de inventarisatie van de Nachtzwaluw is gebruik gemaakt van een cassetterecorder.

De inventarisatie is uitgevoerd door leden van de VWG in het bijzonder door: Hans Hermans, Marco Bakermans, Tonny v.d. Vleuten, Ben Jacobs, Carlo van Wely en Jan van der Zee.

Resultaten

De resultaten van de afgelopen drie jaren zijn weergegeven in de tabel. Hierin zijn tevens opgenomen de resultaten van Rob Vogel uit 1995.

Opvallend is dat een watergebonden vogel zoals de Wilde Eend sterk is teruggelopen zonder aanwijsbare oorzaak. Voor de Groene Specht lijkt de Hapertse Heide ook zijn aantrekkelijkheid te verliezen.

Net als landelijk loopt de stand van de Geelgors in natuurlijk terrein terug (over het algemeen neemt deze toe). Ook de toename

van de Roodborsttapuit is een landelijke trend. Ondanks schijnbaar goede plekken voor de Nachtzwaluw raken deze in goede jaren (1997) niet bezet. Opvallend is ook de sterke schommeling in het aantal territoria van de Pimpelmee.

In 1997 hadden we een succesvol broedgeval van de Havik met 4 jongen. Overigens vonden we het nest niet onmiddellijk omdat het kekkeren in maart keurig werd nagebootst door een Vlaamse Gaai in de buurt. Toen de tijd rijp was, dat wil zeggen toen de poepspetters van de jongen om de nestboom een diameter van ca. 4 meter kregen, zijn de jongen geringd. Pieter Wouters klom in de boom en liet in een soort zak met platte bodem de jonge vogels aan een touw naar beneden zakken, alwaar ze door broer Jan vakkundig werden gewogen en gemeten en tenslotte van een ring werden voorzien. Vervolgens werden ze weer opgehesen en teruggezet in het nest. Veel later hebben we de jonge vogels nog als takkelingen waar kunnen nemen in de nestboom in de buurt van het nest.

Naast de territoria van broedvogels zoals weergegeven in de tabel deden we nog tal van interessante waarnemingen, echter zonder duidelijke territorium indicatie. We zagen onder andere de Boomvalk, Buizerd, Blauwe Kiekendief, Sperwer, Klapekster, Sprinkhaanrietzanger, Wintertaling en Witte Kwikstaart.

Dit inventarisatieproject loopt in totaal vijf jaar en is bedoeld om Staatsbosbeheer te ondersteunen bij het beheer van deze kostbare heidegebieden. Naast deze nuttige functie levert het ook nog een aardige duit op voor onze penningmeester. Maar het mooiste van alles is natuurlijk 's ochtends in alle vroegte over de heide te dwalen met gespitste oren om geen zanggeluid te missen. We zijn dan ook nog steeds zeer enthousiast om dit project in de komende twee seizoenen te voltooien.

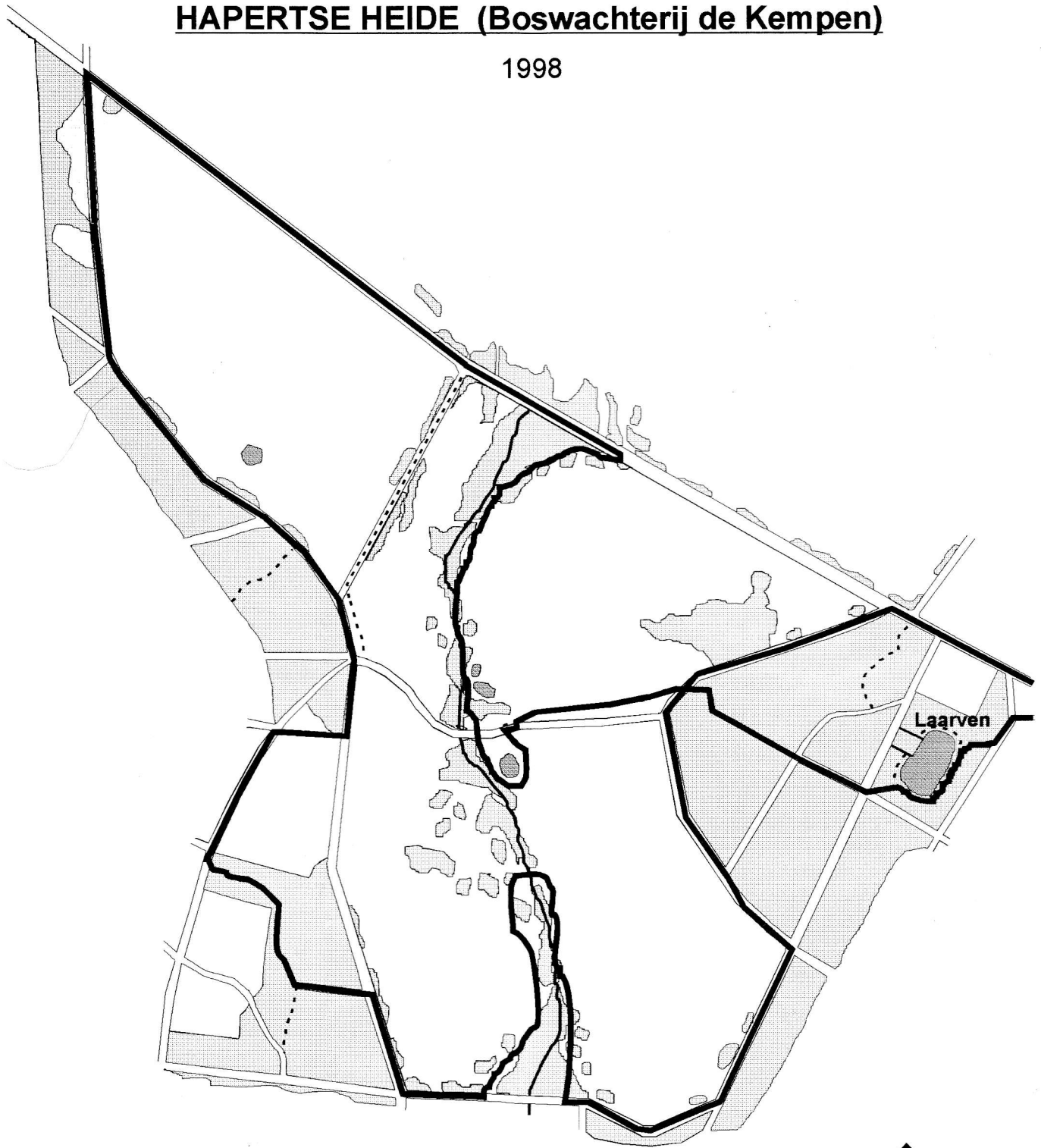
Tabel 1: Aantal territoria van de vastgestelde broedvogels op de Hapertse Heide in 1995 en de drie jaren daarna.

<i>soort</i>	<i>1995^x</i>	<i>1996</i>	<i>1997</i>	<i>1998</i>
Dodaars	1	0	0	0
Wilde Eend	9	9	1	4
Soepeend	2	1	0	0
Havik	1	1	1	1
Fazant	1	1	1	0
Waterhoen	2	0	0	0
Wulp	3	3	2	2
Holeduif	1	1	0	2
Houtduif		14	15	18
Zomertortel	0	0	1	0
Koekoek	1	2	1	1
Bosuil	1	1	1	1
Ransuil	0	1	0	0
Nachtzwaluw	4	3	3	2
Groene Specht	2	5	2	0
Zwarte Specht	1	2	1	1
Grote Bonte Specht	7	7	7	5
Boomleeuwerik	9	8	6	5
Veldleeuwerik	10	6	6	5
Boompieper	29	22	18	28
Graspieper	4	7	6	4
Winterkoning		6	4	6
Roodborst		11	11	15
Blauwborst	3	0	0	1
Gekraagde Roodstaart	12	9	9	9
Roodborsttapuit	5	6	10	9
Merel		8	8	7
Zanglijster	3	1	3	2
Grote Lijster	1	1	1	1
Sprinkhaanrietzanger	1	0	0	0
Grasmus	0	1	0	1
Tuinfluit	3	2	1	4
Zwartkop	8	3	6	5
Fluiter	2	0	0	0
Tjiftjaf	14	9	7	13
Fitis		28	19	21
Goudhaantje	7	9	7	15
Vuurgoudhaantje	1	2	1	3
Grauwe Vliegenvanger	1	0	0	0
Bonte Vliegenvanger	1	0	0	0
Staartmees	2	6	6	3
Matkop	3	4	6	5
Kuifmees	10	13	12	11
Zwarte Mees	10	8	7	7
Pimpelmees	5	12	6	11
Koolmees		16	17	12
Boomkruiper	3	6	5	5
Wielewaal	0	2	0	1
Vlaamse Gaai	3	5	2	3
Zwarte Kraai	3	5	5	4
Vink		29	21	21
Kneu	4	5	7	7
Kruisbek	3	0	0	3
Goudvink	1	0	0	0
Geelgors	3	4	2	1
Rietgors	1	1	0	0

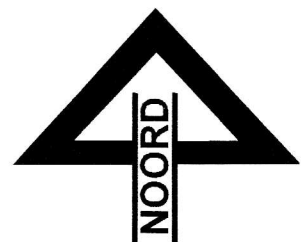
^x Rapport Rob L. Vogel "Broedvogels van de boswachterijen Eersel/De Kempen en de Cartierheide in 1995".
Niets vermeld: Soort niet onderzocht.

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

- hoofdroute
- bos
- kapvlakte
- waarneming
- territorium

schaal 1:10.000